

ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑ ΤΟ ΔΟΛΛΑΡΙΟΝ

Τοῦ κ. ΛΕΩΝΙΔΟΥ Β. ΔΕΡΤΙΛΗ

πρώην Ὑπουργοῦ

Ὁ δεύτερος Παγκόσμιος πόλεμος μὲ τὸ πλῆθος τῶν συμφορῶν ποῦ προεκάλεσε εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ἔφερε καὶ τὴν κατστροφὴν τῶν οἰκονομικῶν τῶν ἐμπολέμων κρατῶν, ὡς καὶ τὴν πλήρη ἀποδιοργάνωσιν τῶν διεθνῶν οἰκονομικῶν καὶ νομιμαστικῶν σχέσεων.

Ἐπῆρξε εὐτόχημα διὰ τὸν μεταπολεμικὸν ἀνθρωπον τὸ εἶτι τὸ δημιουργηθὲν παγκόσμιον χάος, ἠδυνήθη γὰρ καλύψῃ ἡ οἰκονομία τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ἡ δποία, ἐν ἀντιθέσει μὲ τὰς ὑπολοίπους οἰκονομίας, ἀφ' ἑνὸς ἐδρίσκετο εἰς πλήρη παραγωγικὴν ἀκμὴν καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐπέδειξε τὴν διὰ τὰς περιστάσεις ἐπιβαλλομένην συναίσθησιν διεθνoῦς εὐθύνης.

I. Ἡ χορηγηθεῖσα οἰκονομικὴ βοήθεια.

Ἀπόδειξιν τοῦ ὑπὸ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἐπιδειχθέντος πνεύματος διεθνoῦς ἀλληλεγγύης ἀποτελεῖ ἡ χορηγηθεῖσα οἰκονομικὴ βοήθεια ἀφ' ἑνὸς εἰς τὰ κράτη τῶν δποίων αἱ οἰκονομίαι εἶχον καταρρεῦσαι ἐκ τῶν πολεμικῶν καταστροφῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὰς ὑπαναπτύκτους χώρας πρὸς ἀξιοποίησιν τοῦ παραγωγικοῦ τῶν δυναμικοῦ ἢ διὰ τὴν θερκαίαν παραλλήλων σκοπῶν.

Ἡ ὡς ἀνωτέρω χορηγηθεῖσα οἰκονομικὴ βοήθεια ἀπὸ 3 Ἀπριλίου 1948 ἕως 30 Ἰουνίου 1968 κατανέμεται ὡς ἀκολούθως κατὰ γεωγραφικὰς περιοχὰς (εἰς ἑκατομμύρια δολλάρια ').

| | Δάνεια (μείον τὰ ἐπιστραφέντα) | Καθαρὰ βοήθεια (Δωρεαί) | Σύνολον |
|-----------------|-----------------------------------|----------------------------|---------|
| Ἀσία | 6,764 | 13,230 | 20,084 |
| Εὐρώπη | 1,975 | 14,315 | 16,290 |
| Λατ. Ἀμερικὴ | 3,318 | 1,355 | 4,673 |
| Ἀφρικὴ | 1,066 | 1,248 | 2,314 |
| Ἑτεροι περιοχαί | 21 | 3,363 | 3,384 |
| Σύνολον | 13,144 | 33,601 | 46,745 |

Ὡς ἐμφανίζεται ἐκ τῶν ἀνωτέρω στοιχείων, τὸ σύνολον τῆς χορηγηθείσης ὑπὸ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν πρὸς τὰς ξένας χώρας οἰκονομικῆς βοήθειας διὰ τὸ ἀναφερθὲν χρονικὸν διάστημα ἀνῆλθεν εἰς 47 περίπου δισεκατομμύρια δολλάρια. Κατὰ τὰ πρῶτα μεταπολεμικὰ ἔτη αὕτη ἐχορηγεῖτο ὑπὸ τὴν μορφήν δωρεῶν. Κατὰ τὰ πρόσφατα ἔτη ἐχορηγήθη ὑπὸ τὴν μορφήν δανεισμοῦ. Οὕτως ἀπὸ τὸ 1943 μέχρι τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1961, αἱ δωρεαὶ ἀνῆλθον εἰς 26,3 δισεκατομμύρια δολλάρια καὶ κατὰ τὰ οἰκονομικὰ ἔτη 1962 — 1968 εἰς 7,3 δισεκατομμύρια δολλάρια. Ἐνῶ ἡ εἰς δάνεια χορηγηθεῖσα οἰκονομικὴ βοήθεια ἀνῆλθεν εἰς 4,8 καὶ 8,3 ἀντιστοίχως.

Ἡ ὑπὸ μορφήν δωρεᾶς χορηγηθεῖσα οἰκονομικὴ βοήθεια ἀφορᾷ κυρίως τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης. Εἰς ταῦτα ἐν τῷ συνόλῳ ἐχορηγήθησαν 16,290 ἑκατομμύρια δολλάρια, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 14 315 ἑκατομμύρια δολλάρια ὡς δωρεά. Εἰδικώτερον εἰς τὴν Γαλλίαν ἐχορηγήθησαν ὑπὸ μορφήν δωρεᾶς 2,965 ἑκατομμύρια δολλάρια καὶ ὑπὸ μορφήν δανείων 225 ἑκατομμύρια δολλάρια.

Ἀνεφέρθημεν εἰς τὸ ποσὸν τῆς ὑπὸ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν χορηγηθείσης πρὸς τὰς ξένας χώρας οἰκονομικῆς βοήθειας, διότι αὕτη ἀποτελεῖ διὰ τὸν ἀναγνώστην χρήσιμον στοιχεῖον πρὸς παρακολούθησιν καὶ ἀκριβῆ ἐκτίμησιν τῶν αἰτίων τὰ ὁποῖα ἐπέφερον τὴν ἀλλοίωσιν τῆς φυσιογνωμίας τοῦ δολλαρίου ὡς ἀποθεματικοῦ νομίσματος.

II. Ἡ διάσκεψις τοῦ Bretton Woods

Εἶναι γνωστὸν ὅτι πρὶν ἢ τερατισθῇ ὁ δεύτερος Παγκόσμιος πόλεμος, ἡ πολιτικὴ Ἡγεσία τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς ἡγεσίας τῶν συμμάχων κρατῶν, ἀπασχολήθη ἐντόνως διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἀναγκῶν τῆς μεταπολεμικῆς περιόδου. Πρὸς τοῦτο ἐξεπονήθησαν σχέδια ἢ ἐφαρμογὴ τῶν ὁποίων ἐκρίθη ἀναγκαῖα διὰ τὴν ἐπούλωσιν τῶν πληγῶν τοῦ πολέμου καὶ τὴν θεμελιώσιν τοῦ ὄλου ἔργου τῆς ἀνασυγκροτήσεως τῶν οἰκονομιῶν τῶν κατεστραμμένων χωρῶν.

Μεταξὺ τῶν προγραμματικῶν αὐτῶν ἐνασχολήσεων εἶναι καὶ ἡ Νομισματικὴ καὶ ἡ Οἰκονομικὴ Διάσκεψις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν εἰς Bretton Woods (Ἰούλιος 1944) καὶ αἱ εἰς ταύτην ληφθεῖσαι ἀποφάσεις.

Καρπὸς τῆς Διασκέψεως ταύτης εἶναι καὶ τὸ ὑφιστάμενον νομισματικὸν σύστημα τοῦ συναλλάγματος χρυσοῦ, τὸ ὁποῖον παρὰ τὰς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς εἰκοσιπενταετίας ἐφαρμογῆς του ἐπελθούσας ἐν τῇ πράξει οὐσιώδεις μεταβολάς, ἀποτελεῖ τὸ ἰσχύον νομισματικὸν σύστημα.

Τὸ σύστημα τοῦ συναλλάγματος χρυσοῦ βασίζεται, ὡς γνωστὸν, κατ' ἀρχὴν ἐπὶ τῆς σταθερότητος τῶν ἐθνικῶν νομισματικῶν ἰσοτιμιῶν καὶ ταυτοχρόνως εἰς τὴν ἀνάληψιν τῆς ὑποχρέωσεως ἐνὸς ἢ περισσοτέρων ἐθνικῶν νομισματικῶν μονάδων τοῦ συστήματος τῆς εἰς σταθερὰν ἰσοτιμίαν ἀναλλαγῆς του μὲ χρυσόν. Τὴν εὐθύνην καὶ τὸ βάρος τῆς συνδέσεως μὲ τὸν χρυσὸν εἰς σταθερὰν ἰσοτιμίαν τὴν ἀνέλαβε τὸ δολλάριον. Δηλαδή αἱ νομισματικαὶ μονάδες τῶν κρατῶν-μελῶν τοῦ νομισματικοῦ συστήματος συναλλάγματος χρυσοῦ, πρέπει νὰ τηροῦν — ἐφαρμοζουσαὶ τὰς διαδικασίας τῶν διατάξεων τοῦ Διεθνoῦς Νομισματικοῦ Ταμείου — στα-

θερότητα ισοτιμίας έναντι τοῦ δολλαρίου, τὸ δὲ δολλάριον σταθερότητα ισοτιμίας έναντι τοῦ χρυσοῦ.

Τὸ Διεθνὲς Νομισματικὸν Ταμεῖον εἶναι ὁ Ὄργανισμὸς ποῦ ἐδημιουργήθη ἀπὸ τὴν Διάσκεψιν τοῦ Bretton Woods, μετὰ τὸν σκοπὸν τῆς ἐποπτεύσεως καὶ ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων ποῦ ἀφοροῦν τὴν λειτουργίαν τοῦ συστήματος χρυσοῦ.

Ἡ ἀνάληψις ὑπὸ τοῦ δολλαρίου τῆς διεθνούς εὐθύνης πρὸς ἀνταλλαγὴν τοῦ εἰς σταθερὰν ισοτιμίαν μετὰ τὸν χρυσόν, ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὴν ἐκ τῶν πραγμάτων ἐπιβαλλομένην λύσιν. Διότι ἀμέσως μετὰ τὴν λήξιν τοῦ Παγκοσμίου πολέμου ἡ οἰκονομία τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἦτο ἡ μόνη ποῦ εὕρισκετο εἰς παραγωγικὴν ἀκμὴν καὶ ἠδύνατο νὰ ἐφοδιάσῃ τὴν διεθνή ἀγορὰν μετὰ καταναλωτικὰ καὶ κεφαλαιουχικὰ ἀγαθὰ. Καὶ διότι τὸ δολλάριον ἐκπροσωποῦν τὸν δυναμισμὸν τῆς οἰκονομίας τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ἦτο τὸ μόνον διεθνὲς νόμισμα τὸ ὁποῖον ἐκυριάρχει τῆς διεθνούς ἀγορᾶς καὶ διὰ τοῦτο ἀπετέλει de facto τὴν διεθνή νομισματικὴν μονάδα εἰς τὴν ὁποίαν συνήπτοντο αἱ πάσης μορφῆς διεθνεῖς οἰκονομικαὶ συναλλαγαί.

Θὰ ἐνθυμηθῶμεν ὅτι κατὰ τὴν χρονικὴν περίοδον τῶν πρώτων μεταπολεμικῶν ἐτῶν εἰς τὴν διεθνή οἰκονομικὴν καὶ ἐμπορικὴν ἀγορὰν, εἶχε δημιουργηθῆ ἡ «δίψα δολλαρίου». Αἱ ἐπὶ μέρους ἔθνικαὶ οἰκονομίαι ἐζήτησαν δολλάρια διὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ ἀνασυνδέσουν τὰς διεθνεῖς οἰκονομικὰς καὶ ἐμπορικὰς τῶν σχέσεις. Κατὰ τὴν χρονικὴν αὐτὴν περίοδον, οὐδεμία ἐνεθυμεῖτο τὴν καταστατικὴν ὑποχρέωσιν τοῦ δολλαρίου νὰ ἀνταλλαγῇ μετὰ χρυσόν. Ἡ διεθνὴς οἰκονομία ἐτέλει ἐν τῇ οὐσίᾳ ὑπὸ τὸ νομισματικὸν καθεστῶς τοῦ δολλαρίου. Τὸ δολλάριον, ὡς ἀποθεματικὸν στοιχεῖον, ἦτο προτιμότερον τοῦ χρυσοῦ. Διότι τὸ δολλάριον ὡς νόμισμα ἀποφέρει εἰς τὸν κάτοχόν του εἰσόδημα, ἐνῶ ὁ χρυσός, ὡς μέταλλον, εἶναι ἀπρόσδοκος.

Ὅπως εἶναι φυσικὸν ἢ δημιουργηθεῖσα ἐκ τῶν πολεμικῶν καταστροφῶν διεθνῶς νομισματικὴ κατάστασις «δίψας δολλαρίου» δὲν ἦτο δυνατόν, ἀλλὰ οὔτε καὶ ὑφέλιμον, διὰ τὸ καλῶς νοούμενον διεθνὲς οἰκονομικὸν καὶ κοινωνικὸν συμφέρον, νὰ ἀποτελέσῃ μόνιμον κατάστασιν.

Ἡ ἐπελθοῦσα σταδιακῶς ἀνασυγκρότησις τῶν ἐπὶ μέρους ἔθνικῶν οἰκονομιῶν καὶ ἡ ἐν συνεχείᾳ ἐπιτευχθεῖσα οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις, ἐν συνδυασμῷ μετὰ τὴν πλήρη ἀνασύνδεσιν τῶν διεθνῶν οἰκονομικῶν καὶ νομισματικῶν σχέσεων, ἰδίᾳ μεταξὺ τῶν βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμένων κρατῶν, ἐδημιούργησε νέαν διεθνή οἰκονομικὴν καὶ νομισματικὴν πραγματικότητα.

Ἰπὸ τὸ σύστημα τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν καὶ τῆς κινήσεως τῶν κεφαλαίων, αἱ διεθνεῖς ἐμπορικαὶ καὶ νομισματικαὶ σχέσεις βασίζονται ἐπὶ τῆς ἀνταγωνιστικότητος τῶν ἐπὶ μέρους οἰκονομιῶν καὶ διαμορφώνουν αὐτοδυνάμως τὴν ἐν γένει συγκριτικὴν τῶν συσχετίσιν.

III. Τὸ δολλάριον ὡς ἀποθεματικὸν νόμισμα

Διὰ τὴν ἀπλοῦστευσιν τῆς παρακολουθήσεως τῶν ἀπόψεων ποῦ θὰ ἀναπτυχθοῦν ἐν συνεχείᾳ, θεωροῦμεν σκόπιμον νὰ προτάξωμεν ὀρισμένας γενικὰς καὶ

ειδικὰς σκέψεις ἀφορώσας τὴν συμβολὴν τοῦ ἀποθεματικοῦ νομίσματος εἰς τὴν λειτουργίαν τοῦ συστήματος.

Κατ' ἀρχὴν τὸ ἐθνικὸν νόμισμα ἐκφράζει τὸν δυναμισμὸν τῆς οἰκονομίας πρὸς ἐκπροσωπεῖ. Ἐξ ἄλλου, ἀπὸ τὸν ἰσότημον συσχετισμὸν τῶν ἀγοραστικῶν δυνάμεων τῶν νομισματικῶν μονάδων τῶν ἐπὶ μέρους οἰκονομῶν, ἐπιβουθεῖται ἡ ὑγιὲς ἀνοδικὴ πορεία τούτων ἐπὶ διεθνoὺς ἀνταγωνιστικῆς βάσεως. Τὸ στοιχεῖον τοῦτο εἶναι ἀπαραίτητον διὰ πᾶσαν οἰκονομίαν. Διὰ τὴν οἰκονομίαν ὁμοῦ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ὑφίσταται καὶ ἕτερον στοιχεῖον.

Αἱ Ἠνωμένα: Πολιτεῖαι, συμφῶνως πρὸς τὸ ἰσχῦον νομισματικὸν σύστημα, ἔχουν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἀνταλλάσσουν τὸ δολλᾶριον μὲ χρυσὸν εἰς σταθερὰν ἰσοτιμίαν (μὴ σὺγγία χρυσοῦ ἴση πρὸς 35 δολλάρια) ἐφ' ὅσον τοῦτο αἰτηθῆ ἄρμοδιως, πρὸς τακτοποιήσιν τῶν διεθνῶν συναλλακτικῶν τῶν σχέσεων. Κατὰ συνέπειαν, διὰ τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τοῦ ἰσχύοντος νομισματικοῦ συστήματος, πρέπει εἰς τὰ θησαυροφυλάκια τῆς Federal Reserve, νὰ ὑπάρχη ἀπόθεμα χρυσοῦ ἱκανὸν νὰ ἀνταλλάξῃ τὰ εἰς τὴν διεθνῆ ἀγορὰν κυκλοφοροῦντα ὑπὸ διαφόρους μορφὰς ἔραχου πρόθεσμα δολλάρια. Ἐὰν ἡ δυνατότης αὕτη ἐκλείψῃ, τότε θὰ εὐρεθῶμεν αὐτομάτως, πρὸ πλήρους ἀνατροπῆς τοῦ ὑφισταμένου νομισματικοῦ συστήματος, μὲ ἀπροβλέπτους δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις ἐπὶ τοῦ ὅλου διεθνoὺς οἰκονομικοῦ οἰκοδομήματος. Ἀλλὰ καὶ εἰς περίπτωσιν πρὸς πιθανολογεῖται ἡ δημιουργία τῶν ἀντικειμενικῶν προϋποθέσεων μιᾶς τοιαύτης ἐξελίξεως, ἐφ' ὅσον δὲν ληφθοῦν ἐγκαιρῶς τὰ ἀναγκαῖα διορθωτικὰ μέτρα, αἱ διεθνεῖς οἰκονομικαὶ καὶ νομισματικαὶ σχέσεις εἰσέρχονται εἰς κατάστασιν ἀσταθείας. Προκαλεῖται ἀφ' ἑνὸς ἀπροθυμία πρὸς ἀποδοχὴν καὶ ἔτι περισσότερον πρὸς ἀποθεματοποίησιν τοῦ δολλαρίου καὶ ἀφ' ἑτέρου δημιουργοῦνται κερδοσκοπικὰ ρεύματα ἱκανὰ νὰ ἐπιφέρουν διεθνῆ νομισματικὴν ἀνωμολίαν ἀπροβλέπτου ἐκτάσεως. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον αἱ Ἠνωμένα: Πολιτεῖαι πρὸς διαθέτου τὸ ἀποθεματικὸν νόμισμα τοῦ συστήματος, πρέπει νὰ διατηροῦν ἰσορροπous ἐμπορικὰς καὶ οἰκονομικὰς ἐν γένει σχέσεις εἰς τρόπον ὥστε νὰ εἶναι ἀνετος ἡ μετατροπὴ εἰς χρυσὸν τῶν τυχόν ἐμφανιζομένων διεθνῶν ὑπολοίπων εἰς δολλάρια. Ἡ ἐξισορρόπησις τῶν διεθνῶν οἰκονομικῶν καὶ ἐμπορικῶν σχέσεων πρέπει νὰ ἀποτελῇ κύριον στόχον τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς πάσης χώρας. Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται ἀπὸ μίαν οἰκονομίαν ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον τὸ σύνολον τῶν δαπανῶν τῆς εἰς ἀγαθὰ, ὑπηρεσίας καὶ ἐπενδύσεις πάσης μορφῆς εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἰσοῦνται μὲ τὰς ἀντιστοιχοὺς εἰσπράξεις τῆς. Ἐφ' ὅσον αἱ εἰς τὸ ἐξωτερικόν δαπάναι μιᾶς οἰκονομίας εἶναι ἀνώτεραι τῶν εἰσπράξεων τῆς, αὕτη πραγματοποιεῖ ἔλλειμμα ἢ ἄλλως ἔχει ἔλλειμματικὸν ἰσοζύγιον πληρωμῶν. Τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν μιᾶς χώρας ἰσοζυγίζεται ἢ διὰ μειώσεως τοῦ εἰς χρυσὸν καὶ συνάλλαγμα ἀποθέματος τῆς ἢ διὰ δανεισμοῦ τῆς εἰς ξένον νόμισμα. Διὰ τὴν οἰκονομίαν ὁμοῦ πρὸς τὸ νόμισμά τῆς ἀποτελεῖ ἀποθεματικὸν νόμισμα καὶ ἔτι περισσότερον πρὸς διαθέτου τὸ ἀποθεματικὸν νόμισμα τοῦ συστήματος, ὅπως εἶναι τὸ δολλᾶριον, ὑφίσταται καὶ ἕτερα διέξοδος. Διὰ νὰ εἴμεθα σαφέστεροι, αἱ Ἠνωμένα: Πολιτεῖαι δύνανται νὰ καλύψουν τὸ ἔλλειμμα τῶν ἐξωτερικῶν λογαριασμῶν ἢ ἄλλως τοῦ ἰσοζυγίου τῶν πληρωμῶν, δι' ἐξαγωγῆς πληθωρικῶν δολλαρίων, ὅτε ἐν τῇ οὐσίᾳ τὸ ἔλλειμμα χρηματοδοτεῖται ἀπὸ τὰς ὑπολοίπους χώρας. Καὶ τοῦτο διότι τὸ ὑπόλοιπον τῶν

έξωτερικῶν λογαριασμῶν σχεδὸν τοῦ συνόλου τῶν χωρῶν, διακανονίζεται εἰς δολ-
 λάρια. Κατὰ συνέπειαν εἴκαι αἱ χώραι ἀποθεματοποιῶν δολλάρια διὰ νὰ εἶναι εἰς
 θέσιν νὰ ἐξυπηρετήσωσιν τὰς διεθνεῖς τῶν συναλλαγῶν καὶ νὰ διασφαλίσωσιν τὴν
 ἰσοτιμίαν τοῦ ἔθνικοῦ τῶν νομισμάτων. Ὅταν ὅμως τὰ παρὰ τῶν τρίτων χωρῶν
 ἀποθεματοποιούμενα δολλάρια ὑπερβαίνουν τὰς ἀνάγκας τῶν καὶ πολὺ περισσότε-
 ρον εἶναι τὰ δολλάρια ταῦτα, διὰ τοὺς γνωστοὺς λόγους, εὐὲν εἶναι εὐχερὲς νὰ μετα-
 τραποῦν εἰς χρυσόν, τότε ταῦτα καθίστανται ἐκδήλωσιν πληθωρικὰ καὶ δημιουργοῦν
 ἐπικινδύνους παρενεργείας εἰς τὸν διεθνή οἰκονομικὸν καὶ εἰδικώτερον διεθνή νομι-
 σματικὸν μηχανισμόν.

Θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ παρατηρηθῆ ὅτι μὲ τὴν ὑφισταμένην διεθνή πολιτικὴν
 πραγματικότητα, ἢ χρήσις πληθωρικῶν δολλαρίων ὑπὸ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν,
 ἐκτὸς τῶν δυσμενῶν διεθνῶν οἰκονομικῶν ἐπιπτώσεων, δημιουργεῖ καὶ δυσαρέστους
 διεθνεῖς πολιτικὰς ἐμπλοκάς. Ἡ ἀνάπτυξις ὅμως τοῦ ἐπιχειρήματος τούτου, θὰ μᾶς
 παρέσυρε ἐκτὸς τοῦ θέματος τοῦ παρόντος ἀρθροῦ.

Ἐν συνεχείᾳ θὰ ἀναφερθῶμεν εἰς στατιστικὰ στοιχεῖα ἀφορῶντα τὴν ἐξέλι-
 ξιν διεθνῶν οἰκονομικῶν μεγεθῶν διὰ νὰ διευκολύνωμεν τὴν κατὰ τὸ δυνατόν ἀνε-
 τον συναγωγὴν συμπερασμάτων.

IV. Ἡ ἐξέλιξις τῶν διεθνῶν οἰκονομικῶν μεγεθῶν

Θὰ ἀναφερθῶμεν εἰς βασικὰ οἰκονομικὰ μεγέθη τῶν ἐτῶν 1951, 1960 καὶ
 1969, ποὺ ἀφοροῦν τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας, τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν καὶ τὰ κράτη-
 μέλη τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς. Ἐκ τούτων ἐπιλέγομεν τὰ σχετικὰ μὲ τὸ ἐμπορικὸν
 ἰσοζύγιον, τὸ εἰς χρυσὸν ἀπόθεμα καὶ τὴν συνολικὴν ἀποθεματικὴν θέσιν τῶν ἀνω-
 τέρω περιοχῶν². Διὰ τὴν πληρεστέραν συγκριτικὴν ἐκτίμησιν τῶν ἀναφερομένων
 στατιστικῶν στοιχείων, θὰ παραθέσωμεν καὶ τὰ ἀντίστοιχα διεθνή ἀποθέματα εἰς
 χρυσόν, ὡς καὶ τὴν συνολικὴν διεθνή ἀποθεματικὴν θέσιν, ἣτις ἀποτελεῖ καὶ τὴν
 λεγομένην διεθνή ρευστότητα.

Συγκριτικὰ οἰκονομικὰ μεγέθη (εἰς ἑκατομύρια δολλάρια) (+ πλεόνασμα,
 — ἔλλειμμα)

| | 1951 | 1960 | 1969 |
|----------------------------------|--------|--------|--------|
| Ἠνωμ. Πολιτεία: | +3,119 | +4,226 | -524 |
| Ἐμπ. Ἰσοζύγιον Ἀπόθ. εἰς χρυσόν | 22,873 | 17,804 | 11,859 |
| Συνολικὴ ἀποθεματικὴ θέσις | 22,873 | 19,359 | 16,964 |
| Δυτ. Γερμανία Ἐμπ. Ἰσοζύγιον | -28 | +1,311 | +4,117 |
| Ἀπόθεμα εἰς χρυσόν | 28 | 2,971 | 4,079 |
| Συνολικὴ ἀποθεματικὴ θέσις | 518 | 7,032 | 7,129 |
| Κράτη Κοινῆς Ἀγορᾶς | | | |
| Ἐμπορικὸν Ἰσοζύγιον | -1,410 | +136 | +57 |
| Ἀπόθεμα εἰς χρυσόν | 1,909 | 9,436 | 13,822 |
| Συνολικὴ ἀποθεματικὴ θέσις | 3,516 | 15,925 | 20,892 |
| Διεθνῆ Στοιχεῖα Ἀπόθ. εἰς χρυσόν | 35,575 | 40,505 | 41,020 |
| Συνολικὴ ἀποθεματικὴ θέσις | 49,059 | 60,510 | 76,950 |

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω στοιχείων παρατηροῦμεν τὴν δυσμενῆ, ἀπόλυτον καὶ συγκριτικὴν ἐξέλιξιν τῶν οἰκονομικῶν μεγεθῶν ποῦ ἀφοροῦν τὰς Ἠνωμένους Πολιτείας.

Ὅπως, τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἀπὸ ἐνεργητικῶν μετατρέπεται εἰς παθητικόν. Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι τὸ ἐμπορικὸν ἰσοζύγιον τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, κατὰ τὴν παροῦσαν ἑκατονταετίαν, ἦτο συνεχῶς ἐνεργητικὸν μὲ ἐξαιρέσει μόνον τὸ 1935 ὅτε ἦτο ἐλλειμματικόν. Ἡδὴ κατὰ τὰ τελευταῖα δύο ἔτη, ἦτοι τὸ 1968 καὶ 1969, μετετρέπη εἰς παθητικόν. Τὴν αὐτὴν δυσμενῆ ἐξέλιξιν παρουσιάζουν καὶ τὰ δύο ἕτερα οἰκονομικὰ μεγέθη. Διότι ἡ ἐξέλιξις των εἶναι φθίνουσα. Τόσον τὸ εἰς χρυσὸν ἀπόθεμα, ὅσον καὶ ἡ συνολικὴ ἀποθεματικὴ θέσις εἰς τὴν ὁποίαν περιλαμβάνεται τὸ εἰς κατοχὴν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν μεαατρέψιμον συνάλλαγμα καὶ ἡ ἀποθεματικὴ των θέσις εἰς τὸ Διεθνὲς Νομισματικὸν Ταμεῖον, βραίνει συνεχῶς μειουμένη. Ἡ τοιαύτη μειωτικὴ ἐξέλιξις τῶν ὑπὸ κρίσειν οἰκονομικῶν μεγεθῶν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, καθίσταται ἔτι περισσότερον ἐκδηλός, ἐὰν παραβληθῇ μὲ τὴν ἐντυπωσιακὴν πράγματι συγκριτικὴν ἀνοδὸν τῶν αὐτῶν μεγεθῶν τῆς Δυτικῆς Γερμανίας καὶ κατὰ μικρότερον ποσοστὸν τῶν κρατῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς ἐν τῷ συνόλῳ των. Εἰδικώτερον, ἡ ἐξέλιξις τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς ἐπηρεάζεται ἀποφασιστικῶς ἀπὸ τὴν ἐσωστραφῆ ἀνάπτυξιν του. Ἡ συγκριτικὴ παρατήρησις ὡς πρὸς τὴν συνολικὴν ἀποθεματικὴν θέσιν τῶν ὑπὸ κρίσειν περιοχῶν, θὰ ἦτο ἀνωτέρα ἐὰν ἐλαμβάνετο ὑπ' ὄψιν τὸ ὕψος τοῦ εἰς συνάλλαγμα ἀποθέματος τῆς Δυτικῆς Γερμανίας τοῦ τρίτου τριμήνου 1969. Διότι τοῦτο κατὰ τὸ τρίτον τρίμηνον τοῦ 1969 ἀνῆρχετο εἰς 12,178 ἑκατομμύρια δολλάρια καὶ ἐντὸς τοῦ ἐπομένου τριμήνου κατῆλθε εἰς 7,129 ἑκατομμύρια δολλάρια. Ἡ ἐντὸς ἐνὸς τριμήνου ἀπότομος μείωσις τοῦ εἰς συνάλλαγμα ἀποθέματος τῆς Δυτικῆς Γερμανίας κατὰ 5.000 ἑκατομμύρια δολλάρια περίπου, ὀφείλεται κυρίως εἰς τὰ εἰδικὰ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως ταύτης πρὸς ἀνακύκλωσιν τοῦ εἰσπρεῦσαντος διεθνoῦς θερμοῦ χρήματος κατὰ τὴν περίοδον τῶν χειρισμῶν πρὸς ἀνατίμησιν τοῦ μάρκου. Θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ προστεθῇ ὅτι ἡ εἰς χρυσὸν καὶ ἡ συνολικὴ ἀποθεματικὴ θέσις τῶν κρατῶν τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς ἐπηρεάσθη μειωτικῶς, ἐκ τῆς ἐπελθούσης αἰσθητῆς διαρροῆς εἰς τὰ ἀποθέματα τῆς Γαλλίας ποῦ προεκλήθη ἀπὸ τὰ γνωστὰ γεγονότα τοῦ ἔτους 1968.

Ἐὰν ἐν συνεχείᾳ προχωρήσωμεν εἰς συγκριτικὴν παρατήρησιν τοῦ εἰς χρυσὸν ἀποθέματος καὶ τῆς συνολικῆς ἀποθεματικῆς θέσεως τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἔναντι τῶν διεθνῶν τοιοῦτων ἐν τῷ συνόλῳ των, ἔχομεν τὰς ἐξῆς ἐξελίξεις :

Τὸ 1951 τὸ εἰς χρυσὸν ἀπόθεμα τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἰσοῦτο πρὸς 0,64 περίπου τοῦ εἰς χρυσὸν διεθνoῦς ἀποθέματος, ἐνῶ τὸ 1969 τὸ ἀνωτέρω ποσοστὸν κατῆλθεν εἰς τὸ 0,29 περίπου. Ἐξ ἄλλου, ἡ συνολικὴ ἀποθεματικὴ θέσις τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἔναντι τῆς διεθνoῦς τοιαύτης ἀπὸ 0,47 κατὰ τὸ ἔτος 1951, κατῆλθεν εἰς 0,22 περίπου τὸ ἔτος 1969.

V. Τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν

Τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν ἀποτελεῖ βασικὸν οἰκονομικὸν μέγεθος μιᾶς οἰκονομίας, διότι ἐμφανίζει τὸ σύνολον τῶν εἰς συνάλλαγμα εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν,

τάς όποιás πραγματοποιοεί από τάς έν γένει συναλλακτικάς τής σχέσεις με τάς ξένας οίκονομίας.

Ἐφ' όσον εἰς τό παρόν άρθρον εξετάζεται ή θέσις τοῦ δολλαρίου ως αποθεματικοῦ νομίσματος, εἶναι ἀναγκαῖον νά ἐμφανίσωμεν τήν έν γένει πορείαν καί σύνθεσιν τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν.

Ἐκ τῆς ἀναλύσεως τῶν στοιχείων τῶν βασικῶν κατηγοριῶν καί ἐκ τῆς πορείας τούτων, θά ἐπιβοηθηθῆ ή σκέψις τοῦ ἀναγνώστου εἰς τήν συναγωγήν συμπερασμάτων ἐπί τῆς δυνατότητος τοῦ δολλαρίου νά ἀνταποκριθῆ εἰς τάς εὐθύνas του ως μόνου αποθεματικοῦ νομίσματος τοῦ ἰσχύοντος νομισματικοῦ συστήματος. Τά έν συνεχεῖς ἀναφερόμενα στοιχεία ἐλήφθησαν ἀπό τό Δελτίον τῆς First National Bank of Chicago (Cold and Balance of Payments Fifth Edition, 1970 Supplement). Σημειοῦμεν ὅτι ὑφίστανται διαφοραί εἰς τά ἐπί μέρους στοιχεία μεταξύ τῶν ἐκδιδομένων εἰδικῶν Δελτίων. Αἱ διαφοραί ὅμως αὐταί δέν ἀλλοιώνουν τήν πραγματικὴν θέσιν τοῦ ὑπό κρίσιν ἰσοζυγίου πληρωμῶν.

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω Δελτίου ἀποσπῶμεν τά στατιστικά στοιχεία τῆς τελευταίας δεκαετίας.

| Ἰσοζύγιον Πληρωμῶν τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν 1960—1969 | | | | | | | | | | | |
|---|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|---------|
| Εἰς δισεκατομμύρια δολλάρια : Εἰσπράξεις (+) Πληρωμαί (-) | | | | | | | | | | | |
| | 1960 | 1961 | 1962 | 1963 | 1964 | 1965 | 1966 | 1967 | 1968 | 1969 | Σύνολον |
| Τρέχουσαι | | | | | | | | | | | |
| Συναλλαγαι | +3.5 | +5.0 | +4.4 | +5.2 | +7.8 | +6.2 | +4.3 | +4.0 | +1.4 | +0.7 | =+42,5 |
| Κίνησις | | | | | | | | | | | |
| Κεφαλαίων | -6.3 | -6.3 | -5.4 | -7.4 | -9.5 | -6.9 | -5.2 | -6.5 | -0.7 | -5.0 | =-59.2 |
| Τακτοποιητέα | | | | | | | | | | | |
| Στοιχεῖα | -1.1 | -1.1 | -1.2 | -0.5 | -1.1 | -0.6 | -0.5 | -1.0 | -0.5 | -2.9 | =-10.5 |
| Συνολικόν | | | | | | | | | | | |
| Ἀποτέλεσμα | -3.9 | -2.4 | -2.2 | -2.7 | -2.8 | -1.3 | -1.4 | -3.5 | -0.2 | -7.2 | =-27.2 |

Ὅπως ἐμφανίζεται ἐκ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος τό ἰσοζύγιον πληρωμῶν τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν καθ' ὅλα τά ἔτη τῆς τελευταίας δεκαετίας (1960—1969) ἦτο ἐλλειμματικόν, με μόνην ἐξάρεσιν τό ἔτος 1968, ὅτε εἶχε μικρὸν περίσσευμα (0.2 δισεκατομμύρια δολλάρια). Τὸ σύνολον τοῦ ἐλλείμματος ἀνῆλθεν εἰς 27.2 δισεκατομμύρια δολλάρια. Διὰ τήν ἐνημέρωσιν τοῦ ἀναγνώστου προσθέτομεν ὅτι καί κατά τήν προηγούμενην δεκαετίαν 1950—1959, τό ἰσοζύγιον πληρωμῶν ἦτο ἐλλειμματικόν, με μόνην ἐξάρεσιν τό 1957 ὅτε ἐπραγματοποίησε μικρὸν περίσσευμα (0.6 δισεκατομμύρια δολλάρια).

Εἰδικώτερον, ὡς πρὸς τάς κατ' ἰδίαν κατηγορίας λογαριασμῶν : Αἱ τρέχουσαι συναλλαγαι με βασικὸν λογαριασμὸν τὸ ἰσοζύγιον Ἀγαθῶν καί Ὑπηρεσιῶν, εἶναι συνεχῶς πλεονασματικὸν ἀπὸ τοῦ 1895. Κατὰ τήν ὑπὸ κρίσιν δεκαετίαν ὁ λογαριασμὸς Τρέχουσαι Συναλλαγαι, ἐπραγματοποίησε πλεόνασμα 42.5 δισεκατομμύρια δολλάρια. Τοῦτο κυρίως ὀφείλεται εἰς τό πραγματοποιοούμενον πλεόνασμα τοῦ Ἐμπορικοῦ Ἰσοζυγίου καί δευτερευόντως εἰς τό πλεόνασμα τοῦ λογαριασμοῦ Ὑπηρεσίαι. Ἄξιον ἰδιαίτερας προσοχῆς καί σημασίας εἶναι ὅτι ἀπὸ τοῦ 1966 καί ἐντεῦθεν ἀντιστρέφεται ὁ βασικὸς συντελεστής τοῦ πλεονάσματος. Ἀντὶ τοῦ Ἐμπο-

ρικού Ίσοζυγίου προπορεύεται ο λογαριασμός των Υπηρεσιών. Είναι ιδιαίτερος αξίον προσοχής ότι κατά τα δύο τελευταία έτη, ήτοι το 1968 και 1969, το έκ παραδόσεις πλεόνασμα του Έμπορικού Ίσοζυγίου σχεδόν εκμηδενίζεται. Η δυσμενής τροπή της εξέλιξης του έμπορικού ίσοζυγίου, κατά την γνώμη μας, υποδηλοῦ μείωσιν τῆς διεθνούς ανταγωνιστικότητας των εξαγωγίμων προϊόντων των Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ὀφειλομένην εἰς υπερτίμησιν τοῦ δολλαρίου ἔναντι τῶν νομισμάτων βασικῶν βιομηχανικῶν κρατῶν.

Ἐπίσης ἀπό τοῦ 1966 καί ἐνεῦθεν σημειοῦται αὐξήσις τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν. Ἡ κατηγορία τῶν λογαριασμῶν Κινήσεως Κεφαλαίων εἶναι συνεχῶς ἐλλειμματική με ἀισθητὴν βελτίωσιν τῆς ἐλλειμματικότητος κατά τὸ ἔτος 1968, ὅτε πραγματοποιοῦνται εἰς Ἠνωμένας Πολιτείας μακροπρόθεσμοι ἐπενδύσεις ἄλλοδαπῶν ὕψους 8.7 δισεκατομμυρίων δολλαρίων. Τὸ ἔλλειμμα τῆς ὑπὸ κρίσιν δεκαετίας: ἐξ 27.2 δισεκατομμυρίων δολλαρίων, καλύπτεται: Ἀπὸ ἐκροῆν χρυσοῦ αξίας 7.8 δισεκατομμυρίων δολλαρίων καί ἀπὸ βραχυπρόθεσμοις ἐπενδύσεις ἄλλοδαπῶν ὕψους 22.5 δισεκατομμυρίων δολλαρίων. Ἡ μείωσις τοῦ ἐλλείμματος πραγματοποιεῖται ἐν μέρει, δι' αὐξήσεως τῆς εἰς χρυσὸν μερίδος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν εἰς τὸ Διεθνὲς Νομισματικὸν Ταμεῖον (0.4 δισεκατομμύρια δολλάρια) καί δι' αὐξήσεως τοῦ εἰς συνάλλαγμα ἀποθέματός των διὰ προσθήκης μετατρεψίμων νομισμάτων ὕψους 2.7 δισεκατομμυρίων δολλαρίων.

Ἡ πλέον δυσμενὴς διαπίστωσις διὰ τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν εἶναι ἡ ἀπότομος καί οὐσιώδης αὐξήσις τοῦ ἐλλείμματος κατά τὸ 1969. Ἐνῶ ἀπὸ τοῦ 1960—1968, ὁ μέσος ὄρος τοῦ ἔτησιου ἐλλείμματος ἀνέρχεται εἰς 2 δισεκατομμύρια δολλάρια, τὸ 1969 τὸ ἔλλειμμα πραγματοποιεῖ ἀπότομον αὐξήσιν εἰς 7.2 δισεκατομμύρια δολλάρια. Ἐκ τῶν γνωστῶν στοιχείων τοῦ ἔτους 1970 εἶναι ἐνδεχόμενον τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν νὰ εἶναι ἀνώτερον τοῦ ἔτους 1969.

Κλείνομεν τὸν σχολιασμὸν τῶν στοιχείων τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν μετὰ τὴν διαπίστωσιν ὅτι κατά τὴν ὑπὸ κρίσιν δεκαετίαν 1960-1969, τὰ βραχυπρόθεσμα διαθέσιμα τῶν ἄλλοδαπῶν εἰς δολλάρια ἠὺξήθησαν κατά 22.5 δισεκατομμύρια δολλάρια.

VI. Τί συνέτεινεν εἰς τὴν μεταβολὴν

Εἰς ἄρθρον τοῦ ἐγκρίτου ἀμερικανικοῦ περιοδικοῦ Time ἀναφέρεται ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Τραπεζῆς Διεθνῶν Διακανονισμῶν (B.I.S.) κ. Jelle Zilstra, ὁμιλῶν εἰς διάσκεψιν τῆς Τραπεζῆς (Ἰούνιος 1970), ἐχαρακτήρισε τὴν διεθνή νομισματικὴν κατάστασιν ὡς διετομένην ἀπὸ κορεσμὸν δολλαρίου (glut of dollars) καί προσέθεσεν ὅτι τὸ αὐξανόμενον συναλλαγματικὸν ἔλλειμμα τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ἀποτελεῖ τὸ ὑπόδεχθρον τοῦ συνεχῶς ἀναπτυσσομένου διεθνούς πληθωρισμοῦ. Εἰς τὸ αὐτὸ ἄρθρον δημοσιεύεται σχολιασμὸς τοῦ ὑπὸ κρίσιν θέματος, ὑπὸ τοῦ διεθνούς φήμης καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Yale κ. Robert Triffin. Θὰ μεταφέρωμεν ἐνταῦθα σχετικὴν περιγραφήν: «Θεωρητικῶς, αἱ κεντρικαὶ Τράπεζαι τῶν χωρῶν ποὺ ἀποκοτῶν δολλάρια ὑπέρτερα τῶν ἀναγκῶν των, δύνανται νὰ ἀπο-

στείλουν ταῦτα εἰς τὰς Ἠνωμένους Πολιτείας καὶ νὰ ζητήσουν τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν μὲ χρυσόν. Φοβοῦνται ὅμως νὰ πράξουν τοῦτο διότι τὸ εἰς χρυσόν ἀπόθεμα τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἐκ 12 δισεκατομμυρίων δολλαρίων, εἶναι πολὺ κατώτερον τῶν 43 δισεκατομμυρίων δολλαρίων ποὺ ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ ἐμφανισθοῦν δι' ἀνταλλαγὴν μὲ χρυσόν. Οἱ Εὐρωπαῖοι φοβοῦνται ὅτι ἐὰν μεγάλη ποσότης δολλαρίων ἀποσταλῆ πρὸς ἀνταλλαγὴν μὲ χρυσόν, τὸ Ἔθνος αὐτοῦ θὰ σταματήσῃ τὴν πώλησιν τοῦ χρυσοῦ τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν». Ὡς ἤδη ἀνεφέρθη εἰς τὰ προηγουμένα κεφάλαια, κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἰσχύοντος συστήματος, ἡ διεθνὴς οἰκονομία ἐτέλει εἰς κατάστασιν «δίψας δολλαρίου». Κατὰ συνέπειαν εἰς τὴν διεθνῆ νομισματικὴν ἐπὶ πᾶσι οὐσιώδης μεταβολή. Τὴν «δίψαν δολλαρίου», τὴν διεδέχθη ὁ «κορεσμός δολλαρίου».

Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀρθροῦ μας ἀνεφέρθημεν εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν χορηγηθεῖσαν οἰκονομικὴν βοήθειαν διὰ τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν ἐκ τοῦ πολέμου καταστροφῶν καὶ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῶν λαῶν. Ἐπράξαμεν τοῦτο ὅχι μόνον διὰ νὰ ἐπαναφέρωμεν εἰς τὴν μνήμην τῶν ἀναγνωστῶν τὰς οἰκονομικὰς καὶ κοινωνικὰς ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας προσέφερε τὸ δολλᾶριον εἰς τοὺς λαοὺς, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ πολιτικὴ αὕτη ἀποτελεῖ ἓνα τῶν βασικῶν συντελεστῶν ποὺ ἐδημιούργησαν τὸν πληθωρισμὸν τοῦ δολλαρίου. Εἰδικώτερον αἱ στρατιωτικαὶ δαπάναι, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, δημιουργοῦν ἰδιωτικὰ καὶ ἐπιχειρηματικὰ εἰσοδήματα καταναλωτικῶν χαρακτήρος. Ἡ μορφή αὕτη τῶν εἰσοδημάτων συνδυαζομένη μὲ τὴν ἐντόμως μεταδιομηχανικὴν σύνθεσιν τῆς ἀμερικανικῆς οἰκονομίας ὡς καὶ μὲ τὴν ἰσχυρὰν συνδικαλιστικὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐργασίας, δημιουργοῦν τὰς προϋποθέσεις τοῦ πληθωρισμοῦ κόστους. Τὸν πληθωρισμὸν κόστους τὸν ἐπιτείνει καὶ ἡ εὐρεία πιστωτικὴ ὀργάνωσις τοῦ μηχανισμοῦ τῶν πωλήσεων, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπέρχεται ἡ προεξόφλησις τῶν εἰσοδημάτων μὲ τελικὴν συνέπειαν τὴν συνεχῆ αὐξητικὴν τάσιν τῆς ἀμοιβῆς ἐργασίας.

Ἡ τοιαύτη ἐξέλιξις τῆς παραγωγικῆς ἐπιδόσεως τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἦτο φυσικὸν νὰ ἐπηρεάσῃ ἀπ' ἑνὸς δυσμενῶς τὴν ἀνταγωνιστικότητα τῶν ἐξαγωγῶν μὴν προϊόντων εἰς τὸν διεθνῆ χώρον καὶ ἀπ' ἑτέρου αὐξητικῶς τὰς εἰσαγωγὰς. Ἀποτέλεσμα τῶν τάσεων τούτων εἶναι ἡ ἐμφανιζομένη φθίνουσα ἐξέλιξις τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου καὶ ἐπίτασις τῆς ἐλλειμματικῆς θέσεως τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν εἰς τὰς διεθνεῖς συναλλακτικὰς τῶν σχέσεις.

Ἀπόδειξις τῆς διεθνοῦς ἀνταγωνιστικῆς ἀνεπαρκειᾶς τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἀποτελεῖ ὁ προσφάτως ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφισθεὶς νόμος διὰ τὴν ἐπιβολὴν ποσοστῶσεων ἐπὶ τῶν εἰσαγωγῶν ὑψομάτων καὶ ὑποδημάτων. Δὲν εἶναι γνωστὴ ἡ διὰ τὸν νόμον τοῦτον θέσις τῆς Γερουσίας καὶ δὲν καθωρίσθη ἐπίσης ἡ θέσις τοῦ Προέδρου Νίξον. Τὸ ἕλον θέμα εἶναι ἀντίθετον πρὸς διατάξεις διεθνῶν συμφωνιῶν καὶ πρὸ παντὸς θέτει εἰς κίνδυνον αὐτὴν ταύτην τὴν βασικὴν ἀρχὴν ἐπὶ τῆς ὁποίας μέχρι τοῦδε ἐδράσθη ἡ διεθνὴς μεταπολεμικὴ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις. Καὶ ἡ ἀρχὴ αὕτη εἶναι: Ἡ ἐλευθερία τῶν διεθνῶν ἐμπορικῶν σχέσεων.

Ἐκ τῶν ἀναφερθέντων συνάγεται ὅτι οἱ κύριοι παράγοντες ποὺ συνέτεινον εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ δυναμισμοῦ τοῦ δολλαρίου ὡς ἀποθεματικοῦ νομίσματος εἶναι: Πρῶτον, ἡ παρὰ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν διατεθεῖσα οἰκονομικὴ βοήθεια εἰς τὰς

διαφόρους χώρας διά τήν ἐπούλωσιν τῶν καταστροφῶν τοῦ πολέμου καί τήν ἀνάπτυξιν τῶν οικονομιῶν τῶν καθυστερημένων χωρῶν. Ὅα πρέπει νά προστεθῇ ὅτι ἡ χορηγήσις οικονομικῆς βοήθειας ὑπό τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν εἰς τὰς ὑπό ἀνάπτυξιν καί ὑπαναπτύκτους περιοχάς τοῦ κόσμου ἐξακολουθεῖ παρεχομένη. Μόνον ποσοτικῶς ἐμειώθη καί μετεβλήθη ἡ μορφή τῆς χορηγήσεως. Εἰς τὸ πρῶτον χρονικὸν στάδιον τῆς χορηγήσεως, παρείχετο κυρίως ὡς δωρεά. Εἰς τὸ δεύτερον στάδιον παρέχεται κυρίως ὑπό μορφήν δανείων. Δεύτερον, αἱ πάσης φύσεως στρατιωτικαὶ δαπάναι τὰς ὁποίας διαθέτουν αἱ Ἑνωμένα Πολιτεῖαι εἰς τὸν παγκόσμιον χώρον πρὸς διασφάλισιν τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας τῶν λαῶν. Εἰς τὸ θέμα τοῦτο δὲν εἶχε τὴν ἐπιβαλλομένην ἐπικουρίαν τῶν συμμάχων τῆς Δυτ. Εὐρώπης. Τρίτον, ἡ ποσοτικὴ ἀνεπάρκεια τοῦ παραγομένου χρυσοῦ καί ἡ ἐκ ταύτης προερχομένη ἀδυναμία εἰς τὴν παρακολούθησιν τῆς ταχέως ἀνερχομένης διεθνoῦς ρευστότητος. Τέταρτον, ἡ ἰδιότης τοῦ δολλαρίου ὡς μόνου ἀποθεματικοῦ νομίσματος. Αὕτη προσφέρει εἰς τὴν ἀμερικανικὴν οικονομίαν τὴν δυνατότητα ἐξαγωγῆς τοῦ πληθωρισμοῦ τῆς καί ἐπιβοηθεῖ οὕτω τὴν καταναλωτικὴν ἐξέλιξιν τῆς.

Ὁ διαπρεπὴς καθηγητὴς Robbert Triffin, εἰς τὸ ἀνωτέρω ἀναφερθὲν ἄρθρον ποῦ δημοσιεύει τὸ περιοδικὸν Time γράφει: «Ἐὰν ἡ Οὐάσιγκτων ἐπιθυμῇ διεθνῆ οικονομικὴν σταθερότητα πρέπει νά ἐξεύρῃ τὸν τρόπον νά ζῆ σύμφωνα μετὰ τὰ οικονομικά της μέσα. Τὸ ἀπαραίτητον πρῶτον βῆμα εἶναι νά χαλιναγωγῆσῃ τὸν πληθωρισμὸν ὁποῖος εἶναι ἐπιζήμιος εἰς τὴν ἀνταγωνιστικότητα τῆς οικονομίας της».

Προσθέτομεν ὅτι πρὸ τῆς θέσεως εἰς ἐνέργειαν τοῦ νέου ἀποθεματικοῦ στοιχείου, δηλαδὴ τῶν ἐδικῶν τραθηκτικῶν δικαιομάτων, ἡ λελογισμένη καί ἐλεγχομένη ἔκδοσις πληθωρικῶν δολλαρίων, ἐξυπηρετεῖ τὴν διεθνῆ ρευστότητα λόγῳ ἐλλείψεως διεθνῶν ἀποθεματικῶν μέσων. Ἡδὴ ἕως ἡ διεθνῆς ρευστότης ἐπικουρεῖται ὑπό τῶν ἐδικῶν τραθηκτικῶν δικαιομάτων καί ὁ πληθωρισμὸς τοῦ δολλαρίου εἶναι φυσικὸν νά ἀντιμετωπίσῃ γενικὴν ἀντίθεσιν.

Ὅα ἦτο ἕως ἀσυγχώρητον σφάλμα νά νομισθῇ ὅτι τὸ δολλᾶριον ὡς νόμισμα δὲν ἐξακολουθεῖ νά διαθέτῃ τὴν ἀναμφισβήτητον ὑπεροχὴν εἰς τὸν διεθνῆ νομισματικὸν χώρον.

Ἐφ' ὅσον ὑφίσταται τὸ νομισματικὸν σύστημα τοῦ συναλλάγματος χρυσοῦ, ἡ διεθνῆς οικονομία δὲν δύναται νά διατηρήσῃ τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τῆς καί ἔτι περισσότερον νά ἐξακολουθήσῃ τὴν ἀνοδικὴν πορείαν, χωρὶς τὸ δολλᾶριον ὡς βασικὸν ἀποθεματικὸν νόμισμα. Εἶναι ἕως ἀπαραίτητον νά ἀπασχολήσῃ τὴν Ὁμάδα τῶν Δέκα, ἐὰν τὸ δολλᾶριον ἐνδείκνυται νά εἶναι τὸ μόνον ἀποθεματικὸν νόμισμα. Εἶναι καιρὸς νά ἐπέλθῃ, ἄφ' ἑνὸς προσγεώσις τῆς ἀμερικανικῆς οικονομικῆς καί δημοσιονομικῆς πολιτικῆς εἰς τὴν ὑφισταμένην πραγματικότητα καί ἄφ' ἑτέρου νά ἐπικουρηθῇ τὸ δολλᾶριον εἰς τὸν διεθνῆ ἀποθεματικὸν τοῦ ρόλον μετὰ πάλῃλον κυκλοφορίαν ἐνὸς προσθέτου περιφερειακοῦ ἀποθεματικοῦ νομίσματος.

Μέχρι τοῦδε ἐπικουρικὸν περιφερειακὸν ἀποθεματικὸν νόμισμα εἶναι ἡ λίρα Ἀγγλίας. Ἀτυχῶς ἡ ἀγγλικὴ οικονομία ἔχασε τὸν δυναμισμόν τῆς καί τὸ νόμισμά της δὲν διαθέτει τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀποθεματικοῦ νομίσματος.

Ἡ διεθνῆς πραγματικότης ἐπιβάλλει τὴν δημιουργίαν ἐνὸς νέου ἐπικουρικοῦ

ἀποθεματικοῦ νομίσματος. Καί τὸ νέον τοῦτο ἀποθεματικὸν νόμισμα δύναται νὰ προσφέρῃ μόνον ἢ Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότης. Ἐὰν μάλιστα εἰς ταύτην ἐνσωματωθῇ ἢ Ἄγγλῖα, τὸ νέον ἀποθεματικὸν νόμισμα θὰ ἐνισχυθῇ σοβαρῶς ἀπὸ τὴν διεθνῆ ἐμπειρίαν τῆς ἀγγλικῆς χρηματαγορᾶς καὶ κεφαλαιαγορᾶς, ὡς καὶ ἀπὸ τὸ δίκτυον τῶν διεθνῶν σχέσεων τῆς.

ΒΙΒΛ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

1) The First National Bank of Chicago — Δελτίον « Gold and the Balance of Payments»—November 1969.

2) a) International Financial Statistics—March 1963, December 1968, September 1970 — IMF. b) The First National City Bank, New York. «The U. S. Balance of Payments Deficit: Does it Still Matter?», March 1970.

3) «Time», «Money—Anger at Dollar Imperialists», June 22, 1970, New York, U.S.A.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

Δεκαπενθήμερος ἐπιθεώρησις τῶν οἰκονομικῶν ἐξελίξεων

Ἐκδότης - Διευθυντής

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Α. ΑΝΔΡΟΥΛΙΔΑΚΗΣ

Συστηματικὴ παρακολούθησις

τῶν ἐξελίξεων τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῶν ξένων οἰκονομιῶν.

Περιέχει ἄρθρα, μελέτας καὶ στατιστικὰ στοιχεῖα.

Συνδρομαὶ ἐτησίαι

**Ὄργανώσεων, *Ὄργανισμῶν, Δημοσίων Ὑπηρεσιῶν, Τραπεζῶν
Δρχ. 600. Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν, Δρχ. 300. Ἰδιωτῶν, Δρχ. 200*

**Ἐξωτερικοῦ : \$ 20*

Γ ρ α φ ε ῖ α

**Ὄδος Διοργασανίου 4 — Ζ' Ὄροφος — Ἀθῆναι 122*

Τηλέφωνον : 233.437